

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyně Mgr. Jitkou Zavřelovou ve věci žalobců: **a) X. X., b) X. X. a c) X. X.**, všichni státní příslušníci Ukrajiny, bytem X., X., zastoupeni Mgr. Radoslavem Vagaským, se sídlem Sekaninova 1119/68, 128 00 Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, PS 21/OAM, 170 34 Praha 7, o žalobě proti rozhodnutím žalovaného ze dne 9. 2. 2016, č. j. OAM-631/ZA-ZA14-ZA02-2015-1, č. j. OAM-634/ZA- ZA14-ZA02-2015 a č. j. OAM-631/ZA-ZA14-ZA02-2015-2

t a k t o :

- I. Žaloby se zamítají.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobci se samostatnými žalobami podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) domáhají zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 2. 2016, č. j. OAM-631/ZA-ZA14-ZA02-2015-1, č. j. OAM-634/ZA- ZA14-ZA02-2015 a č. j. OAM-631/ZA-ZA14-ZA02-2015-2, jimiž bylo rozhodnuto, že se mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), žalobcům neuděluje.

Usnesením ze dne 23. 2. 2017, č. j. 49 Az 9/2016 – 28, soud podle § 39 odst. 1 s. ř. s. výše uvedené samostatné žaloby spojil ke společnému projednání.

Žalobci ve svých žalobách shodně tvrdí, že rozhodnutí žalovaného je nezákonné a nepřezkoumatelné pro vady správního řízení. Dále tvrdí, že žalovaný porušil svou povinnost zjistit přesně a úplně stav věci, nedodržel řádný procesní postup a nepostupoval v souladu se zásadami činnosti správních orgánů. Rovněž tvrdí, že je rozhodnutí žalovaného nedostatečně odůvodněno a stojí na nesprávném výkladu zákona. Z těchto důvodů se domáhají zrušení napadeného rozhodnutí.

V následném doplnění žaloby zástupce žalobců uvedl, že žalovaný postupoval nezákonně, jestliže neshledal důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. b) a § 14b zákona o azylu. Žalobci v první řadě nesouhlasí s hodnocením žalovaného, že oblast, v níž na území Ukrajiny naposledy pobývali (X X, Oděská oblast), je zcela bezpečná. Ačkoli zde neprobíhá ozbrojený konflikt, obávají se jeho doprovodných projevů, neboť národnostní a názorové rozdělení společnosti na proukrajinskou a proruskou část je zde značné. Dokladem této polarizace jsou podle názoru žalobců i nepokoje v Oděse z května roku 2014 a další blíže nespecifikované extremistické činy (výbuchy). Mimo to situaci eskaluje i sousedství Oděské oblasti se samozvanou Podněsterskou moldavskou republikou. V této souvislosti poukazují žalobci na skutečnost, že žalobce b) vykonával od března 2014 do března 2015 vojenskou službu v ukrajinské armádě, což je podle přesvědčení žalobců svým způsobem vyjádření politických a národnostních postojů. Tuto skutečnost žalobci tajili před okolím, neboť měli obavy z negativních reakcí radikálních, proruských smýšlejících spoluobčanů, z jejichž pohledu je právě vojenská služba v ukrajinské armádě politickým projevem.

Žalobci dále tvrdí, že pokud žalovaný neshledal důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, měl jim přiznat doplňkovou ochranu podle § 14a odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu. Žalobci jsou toho názoru, že z důvodu ozbrojeného konfliktu na Ukrajině je vážně ohrožena jejich lidská důstojnost, a to tím, že je ohrožena jejich svoboda myšlení, neboť se obávají veřejně projevovat své názory, a hrozí, že budou vystaveni fyzickým či psychickým útrapám. Žalobkyně a) se zejména obává odvedení svých synů [žalobce b) a žalobce c)] do armády a jejich možné smrti na frontě, což by pro ni jako pro matku znamenalo doživotní psychické utrpení. Žalobci b) a c) se obávají svého odvedení na vojnu a psychických následků jejich případného úmrtí na jejich matku [žalobkyni a)]. V Oděské oblasti je sice situace momentálně stabilní, avšak národnostní napětí ve společnosti podle názoru žalobců stoupá, což se projevuje oboustrannými verbálními i fyzickými útoky. Žalobci se obávají, že pro početnou ruskou menšinu se může právě Oděská oblast stát dalším ohniskem ozbrojeného konfliktu.

Žalovaný oprávněnost podané žaloby odmítá. Poukazuje na to, že žalobci v průběhu správních řízení neuvedli žádné skutečnosti, z nichž by vyplývalo, že by vyvíjeli činnost k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, za níž by byli pronásledováni. Rovněž nebylo v průběhu správních řízení zjištěno nic, co by nasvědčovalo tomu, že žalobci mají odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b). Žalovaný uvádí, že žalobce b) v ukrajinské armádě sloužil a od ukončení služby do opuštění Ukrajiny neobdržel povolávací rozkaz. Týká-li se povinnost vojenské služby všech obyvatel země bez ohledu na jejich rasu, národnost, náboženství či politické přesvědčení, není

obava žalobců z povolání žalobců b) a c) do armády azylově relevantní. Žalovaný poukazuje na to, že branná povinnost je legitimní občanskou povinností, což vyplývá jak z Úmluvy o právním postavení uprchlíků, tak z Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků, Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků, není povinnost vykonat vojenskou službu důvodem k udělení mezinárodní ochrany, a to ani v případě, že je nesplnění této povinnosti sankcionováno. Žalovaný shrnuje, že obecná branná povinnost nemůže být chápána jako pronásledování jednotlivců a snaha vyhnout se nástupu do armády není sama o sobě důvodem k udělení mezinárodní ochrany.

Co se týče obav žalobců ze situace v Oděské oblasti, uvádí žalovaný, že zhoršená bezpečnostní situace se v současnosti týká zejména Luhanské a Doněcké oblasti, tedy oblastí na jihovýchodě Ukrajiny, které jsou od bydliště žalobců vzdáleny více než 700 kilometrů. Přestože žalovaný si je vědom separatistických tendencí ruskojazyčného obyvatelstva podporovaných Ruskou federací, anexe Krymu a bojů na východě země, lze bezpečnostní situaci v Oděské oblasti podle názoru žalovaného považovat za standardní a nelze konstatovat, že by tam probíhal konflikt, z něhož by hrozila žalobcům konkrétní vážná újma. Z mediálních zdrojů je nadto zjevné, že v současné době konflikt na východě Ukrajiny ochladl. Žalovaný shrnuje, že bezpečnostní situaci v zemi původu žalobců vyhodnocoval již v průběhu správního řízení, přičemž vycházel také z výpovědí žalobců. Žalovaný se nedomnívá, že při svém postupu porušil žalobci namítaná ustanovení zákona o azylu či správního řádu, své rozhodnutí považuje za zákonné a navrhuje, aby soud žalobu zamítl.

Ze správních spisů vyplývá, že žalobkyně a) učinila dne 15. 7. 2015 prohlášení o mezinárodní ochraně spolu s – tehdy nezletilým – žalobcem c) a následně podala dne 20. 7. 2015 žádost o udělení mezinárodní ochrany pro sebe a svým jménem i pro žalobce c). V žádostech žalobkyně a) uvedla, že je ukrajinskou státní příslušnicí pravoslavného křesťanského vyznání. Na Ukrajině žila v X X v Oděské oblasti, nikdy nebyla členkou žádné politické strany ani jiné organizace. Je vdaná a má dva syny; žalobce b) a žalobce c). Nikdy proti ní nebylo vedeno trestní stíhání. Na Ukrajině nemá nárok na starobní důchod ani jinou sociální dávku. Její zdravotní stav je dobrý s výjimkou zvýšeného krevního tlaku při rozrušení. V České republice nikdy nežila, pouze třikrát navštívila manžela, který zde legálně žije a pracuje 10 let. Žalobkyně a) se prokázala cestovním dokladem a doložila cestovní pas žalobce c), svůj rodný list a oddací list. Jako důvod žádosti o mezinárodní ochranu uvedla, že chce, aby její děti žily v míru a neviděly hrůzy války na Ukrajině. K tomu uvedla, že žalobce b) sloužil v ukrajinské armádě na krymské hranici v letech 2014 a 2015 a má obavu, že by mohl být povolán znovu, tentokrát do válečné zóny. Rovněž žalobce c) byl už několikrát předvolán na vojenskou správu. Vojenskou službu svých synů si žalobkyně a) nepřeje. Chce, aby byli s ní.

Žalobce b) učinil prohlášení o mezinárodní ochraně dne 15. 7. 2015 a dne 20. 7. 2015 podal žádost o udělení mezinárodní ochrany. Uvedl, že je ukrajinským státním příslušníkem pravoslavného křesťanského vyznání. Na Ukrajině žil v X X v Oděské oblasti, spolu s žalobkyní a) a žalobcem c). Není a nikdy nebyl členem žádné politické strany ani jiné organizace. Vojenskou službu vykonával v letech 2014 – 2015 na hranicích s Krymem. Nikdy proti němu nebylo vedeno trestní stíhání. Důvodem k opuštění Ukrajiny bylo to, že by za tři

měsíce musel jít znovu na vojnu, rovněž chtěl vidět otce. Jako důvod žádosti o mezinárodní ochranu uvedl chaos panující na Ukrajině, dále obavy o svůj život a životy členů rodiny, napjatou situaci a teroristické útoky v Oděské oblasti. V případě návratu do vlasti se s ohledem na již absolvovanou základní vojenskou službu obává dalšího odvodu do armády a služby v Luhanské a Doněcké oblasti.

V pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany 20. 7. 2015 žalobkyně a) doplnila, že na Ukrajině žila s žalobcem b) a žalobcem c), kteří studovali. Žalobkyně a) byla v domácnosti. Manžel žalobkyně a) žije a pracuje v ČR už 10 let a živí svou rodinu na Ukrajině; zhruba před čtyřmi lety získal povolení k trvalému pobytu. Manžel jezdil za rodinou na Ukrajinu dvakrát ročně, dvakrát jej žalobkyně a) navštívila, toto je její třetí návštěva. Z Ukrajiny odjela kvůli obavám z války a kvůli tomu, že žalobce b) musel sloužit v armádě. Žalobkyně a) uvedla, že považuje jeho povolání do armády za nezákonné, neboť v té době studoval poslední ročník vysoké školy. Studium dokončil až po návratu z vojny, kterou absolvoval v Chersonu na hranicích s Krymem. Minimálně jednou týdně telefonoval matce. Žalobkyně a) vyjádřila obavy, že by mohli žalobce b) tři měsíce po propuštění povolát znovu. V roce 2014 byl žalobce c) předvolán spolu s celou školní třídou na vojenskou správu, kde byl uznán schopným vojenské služby; podle žalobkyně a) však probíhá zkoumání bojeschopnosti branců pouze formálně a rozhodnutí je vždy pozitivní. Žalobkyně a) uvedla, že neví, kdy by žalobce c) měl jít na vojnu a neorientuje se přesně v právních předpisech týkajících s vojenské služby, protože se často mění. Hlavním důvodem pro odjezd z Ukrajiny byla válka a snaha ochránit děti, dále touha po normálním rodinném životě. Žalobkyně a) tvrdila, že společnost v Oděské oblasti je rozdělená a těžko odhadovat, jaké reakce okolí vyvolá služba v armádě žalobce b). O přesídlení do jiné části Ukrajiny žalobkyně a) neuvažovala, chce žít s manželem. Manželovi v návratu na Ukrajinu nebrání nic, ale potřebuje živit rodinu. Zde má práci, kterou by na Ukrajině těžko hledal. Žalobkyně a) nikdy nebyla veřejně či politicky aktivní a neměla ani žádné problémy se státními orgány. Na Ukrajinu se vrátit nechce, obává se povolání synů do armády. Závěrem žalobkyně a) uvedla, že chce žít se svou rodinou v míru, aby mohla ochránit své děti a zajistit jim vzdělání.

Žalobce b) uvedl v pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany následující: na Ukrajině v letech 2009 – 2015 studoval v Oděse, kde žil na studentských kolejích, živil jej otec žijící v České republice a pobíral stipendium. Dne 27. 3. 2014 byl předvolán k výkonu vojenské základní služby, přestože stále studoval; mohl však průběžně jezdit skládat zkoušky a těsně po vojně magisterské studium dokončil. Službu vykonával na sporném území na hranicích s Krymem, což byla nepříjemná zkušenost. Šikanu v armádě nezažil. Z vojenské služby byl propuštěn 18. 3. 2015, avšak informovali jej, že nyní, když je vycvičen, může být povolán znovu. Žalobce b) dále uvedl, že se přesně neorientuje v zákonech upravujících vojenskou službu, neboť se často mění, avšak původně měl být povolán pouze na 45 dní, později se ale dozvěděl, že služba potrvá 1 rok. Do svého odjezdu z Ukrajiny další povolávací rozkaz nedostal, ale ví o případech, kdy se tak stalo. Žalobce b) se domnívá, že v takovém případě by byl jednoznačně poslán do Doněcké oblasti nebo jinam, kde bude konflikt právě nejžhavější. Žalobce b) uvádí, že nechce jít znovu do armády, protože nechce být raněn nebo dokonce zahynout. Vojáci ranění v oblasti jihovýchodní Ukrajiny nadto často nespravedlivě nedostanou žádnou sociální dávku. Rovněž nechce, aby si musel vojenskou službou projít jeho mladší bratr, žalobce c), a nechce, aby se jejich matka, žalobkyně a), trápila. Co se týče

situace ve svém bydlišti, uvedl žalobce b), že je tamní společnost rozdělená, panují rozepře, ale zatím nikoli fyzické konflikty. Sám žalobce b) zažil pohrdavé chování od svých proruských spolužáků. O přestěhování do jiné části Ukrajiny žalobce b) nepřemýšlel, protože situace je vyostřená všude (např. přestřelka v Mukačevu v květnu 2015) a do armády by mohl být povolán odkudkoli. Žalobce b) dále uvedl, že politicky ani veřejně aktivní nebyl, své názory veřejně raději neprojevoval, žádné problémy se státními orgány neměl.

Žalobce c) uvedl v pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany nad rámec toho, co uvedla žalobkyně a), následující: na Ukrajině studoval v prvním ročníku učiliště v Izmailu (Oděská oblast). Důvodem k opuštění Ukrajiny byla cesta za otcem a rovněž politické problémy na Ukrajině, které plodí neshody mezi obyvateli. Žalobce c) si na téma politické situace v zemi několikrát vyměňoval názory s prorusky orientovanými vrstevníky, jinak se však celá rodina snažila zachovávat názorovou neutralitu; například tajili skutečnost, že žalobce b) slouží v ukrajinské armádě. Dále žalobce c) uvedl, že v květnu 2015 odvedla učitelka celou jeho třídu na pravidelnou lékařskou prohlídku na vojenskou správu, kde obdržel potvrzení, že je schopen vojenské služby a byla mu stanovena povinnost se na vojenské správě hlásit. Do svého odjezdu ze země však povolán nebyl. Situaci v místě bydliště hodnotil žalobce c) jako nebezpečnou, neboť často povolávají na vojnu. Situaci v místě bydliště označil za funkční, veřejná infrastruktura včetně škol funguje. Žalobce c) dále uvedl, že politicky ani veřejně aktivní nebyl, své názory veřejně raději neprojevoval, žádné problémy se státními orgány neměl.

Podle správních spisů pro posouzení žádosti žalovaný shromáždili následující podklady pro vydání rozhodnutí:

- informaci Ministerstva zahraničních věcí ze dne 16. 4. 2014, č. j. 98524/2014-LPTP, o aktuální bezpečnostní, politické a ekonomické situaci na Ukrajině,
- informaci Ministerstva zahraničních věcí ze dne 1. 8. 2014, č. j. 110105/2014-LPTP, o politické situaci na Ukrajině po nástupu prezidenta Porošenka, o postavení osob sympatizujících s bývalou premiérkou Tymošenkovou, o postavení osob sympatizujících s bývalým prezidentem Janukovyčem, o možnostech přestěhování se v rámci Ukrajiny, o možnosti vyhledat pomoc v případě poškození způsobeného trestnou činností či porušováním práv a svobod, o možnosti podat stížnost proti postupu příslušníků policejních orgánů či jiných orgánů státní moci,
- informaci Ministerstva zahraničních věcí ze dne 21. 5. 2015, č. j. 98848/2015-LPTP, o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti a o návratu do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí,
- informaci Ministerstva zahraničních věcí ze dne 9. 10. 2015, č. j. 115045-LPTP, o podmínkách výkonu základní vojenské služby, o postihu za nenastoupení k výkonu základní vojenské služby, o civilní/alternativní službě, o podmínkách pro vyslání do oblastí bojů na východě země, o postihu či trestu za nenastoupení k vojenské službě v rámci částečné mobilizace, o občanech Ukrajiny s trvalým pobytem či dlouhodobým pobytem v zahraničí a základní vojenské službě / vojenské službě v rámci částečné mobilizace,
- informaci Ministerstva zahraničních věcí ze dne 15. 10. 2015, č. j. 117822-LPTP, o bezpečnostní situaci v Oděse,

- informaci Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky o posouzení mezinárodní ochrany v souvislosti s vývojem na Ukrajině – aktualizace č. 2 ze dne 15. 1. 2015,
- informaci Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky ze září 2015 o posouzení mezinárodní ochrany v souvislosti s vývojem na Ukrajině – aktualizace č. 3 ze dne 26. 10. 2015,
- zprávu Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky z 16. února až 15. května 2015 o stavu lidských práv na Ukrajině ze dne 1. 6. 2015,
- zprávu Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky z 16. května až 15. srpna 2015 o stavu lidských práv na Ukrajině ze dne 15. 8. 2015,
- nedatovaný výpis z Infobanky ČTK, jehož poslední zpráva je ze dne 9. 10. 2014,
- výpis z evidence cizinců s povoleným pobytem S. S. ze dne 31. 5. 2015.

Dne 20. 8. 2015 žalobkyně a) podepsala protokol o seznámení se s podklady rozhodnutí, přičemž nenavrhovala žádné další doplnění, pouze doložila rodný list žalobce c). Dne 29. 1. 2016 podepsal protokol o seznámení se s podklady rozhodnutí žalobce c), který dne 23. 8. 2015 dosáhl zletilosti; žádné další doplnění nenavrhoval. Dne 20. 8. 2015 podepsal žalobce b) protokol o seznámení se s podklady rozhodnutí, přičemž nenavrhoval žádné další doplnění, pouze doložil svůj vysokoškolský diplom. Dne 9. 2. 2016 byla vydána tři rozhodnutí, která byla dne 3. 3. 2016 žalobcům předána a která jsou nyní napadána správními žalobami.

Při jednání účastníci setrvali na svých stanoviscích.

Soud ověřil, že žaloby byly podány včas, osobami k tomu oprávněnými a splňují všechny formální náležitosti na ně kladené. Jde tedy o žaloby věcně projednatelné. Žalobci v žalobě shodně vyjádřili nesouhlas s tím, aby soud rozhodl o žalobě bez jednání. Soud posoudil žalobu v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).

Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, který vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ dle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu, se na nyní posuzovaný případ nepoužije. Členské státy Evropské unie jsou povinny výše uvedenou povinnost transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 směrnice). Podle čl. 52 odst. 1 věty druhé směrnice se žádosti o mezinárodní ochranu podané do 20. 7. 2015 řídí právními a správními předpisy přijatými podle směrnice 2005/85/ES. Směrnice 2005/85/ES přitom povinnost zajistit soudní přezkum rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany podle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu neobsahovala.

Protože doposud nebyly do českého právního řádu promítnuty požadavky čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula, má uvedený článek směrnice přímý účinek. Jelikož však žádost o mezinárodní ochranu byla v této věci podána dne 1. 4. 2015, směrnice 2013/32/EU na toto řízení (včetně přezkumného řízení soudního) nedopadá. Na věc tak *rationae temporis* dopadá směrnice 2005/85/ES, která neukládá

členským státům povinnost zajistit soudní přezkum rozhodnutí podle stavu ke dni vydání rozhodnutí soudu. Plně se tak prosadí § 75 odst. 1 s. ř. s.

Podle § 12 zákona o azylu platí: „*Azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec*

a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo

b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.“

Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu platí: „*Doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečně nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*“

Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu platí: „*Za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje [...] c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, [...]*“

V žalobci řádnými žalobními body namítli porušení § 12 písm. b) a § 14a odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu.

Žalobci tvrdí, že žalovaný porušil § 12 písm. b), pokud vyhodnotil Oděskou oblast, v níž žalobci před vycestováním do České republiky žili, za bezpečnou. Žalobci poukazují na polarizovanou společenskou situaci, což ilustrují odkazem na násilnosti v Oděse z května 2014 a dalšími blíže nespecifikovanými incidenty (výbuchy, exploze). Žalovaný se v řízeních o udělení mezinárodní ochrany posuzováním situace zabýval, k čemuž si obstaral přiměřené množství podkladů. Jak vyplývá ze spisů žalovaného, konkrétně z informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 15. 10. 2015, č. j. 117822-LPTP, bezpečnostní situace v oblasti Oděsy, situace je momentálně stabilizovaná a nijak se nevymyká situaci v ostatních částech Ukrajiny. Od května 2014 k podobně závažným incidentům nedošlo, výbuchy jsou ojedinělé a jejich terči dosud byly politické, nikoli civilní cíle. Ze zprávy Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky z 16. května až 15. srpna 2015 o stavu lidských práv na Ukrajině ze dne 15. 8. 2015 vyplývá, že situace v těch částech Ukrajiny, které jsou pod kontrolou vlády, je stabilní.

Žalobci v průběhu řízení netvrdili, že by v důsledku národnostně a politicky vypjaté atmosféry ve společnosti vyvstala nějaká konkrétní hrozba, která by přímo cílila na ně osobně nebo na jejich rodinu, a která by se dala považovat za pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, resp. čl. 9 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU (dále jen „kvalifikační směrnice“). Žalobci pouze shodně v obecné rovině uváděli, že se cítili v X X, resp. v Oděské oblasti, ohroženi. Konkrétně šlo však pouze o občasné výměny názorů na politickou situaci s prorusky orientovanými sousedy či vrstevníky. Jakkoli mohou být popsane rozhovory nepříjemné, nelze je považovat za vážné porušení lidských práv. Žalobci shodně uvedli, že s ukrajinskými státními orgány nikdy neměli žádný problém. Soudu tak

nezbývá než konstatovat, že žalobci v řízení netvrdili nic, co by nasvědčovalo, že jsou ve své vlasti pronásledováni, a ani v řízení nic takového nevyšlo najevo.

Žalobci shodně uvádí, že přestože nebyli veřejně ani politicky aktivní a zachovávali názorovou neutralitu, je vojenská služba žalobce b) v ukrajinské armádě do určité míry projevem politického a národnostního postoje, z něhož pro ně může vyplývat ohrožení. Soud si je vědom toho, že v určitých případech může mít povinnost vykonat vojenskou službu za následek pronásledování, jak plyne z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008 – 83, v němž se podává, že „*branci mohou být na základě konkrétních skutkových okolností považováni za specifickou sociální skupinu, jejíž příslušníci mohou mít odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, pokud na jedné straně čelí hrozbě násilí ze strany teroristických skupin pro případ, že základní vojenskou službu nastoupí, přičemž příslušný stát (Alžírsko) není schopen jim před tímto nebezpečím poskytnout dostatečnou ochranu, a na straně druhé naopak čelí hrozbě trestů odnětí svobody a dalších sankcí ze strany státu pro případ, že by vojenskou službu nastoupit odmítli.*“ Soud se však domnívá, že uvedený závěr byl vysloven za zcela jiné skutkové situace. V případě Ukrajiny není ze zjištění žalovaného (zejm. z informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 9. 10. 2015, č. j. 115045-LPTP, jež se přímo týká vojenské služby) nic známo o pronásledování mužů, kteří povinnou vojenskou službu nastoupili, a rovněž nic takového netvrdili ani žalobci. Naopak si v dané věci lze si jen s obtížemi představit, že by absolvování základní vojenské služby, která z povahy věci dopadá vždy na celý populační ročník občanů (resp. v případě Ukrajiny pouze na muže), jež je státem vymáháno a vyhýbání se mu je postihováno trestněprávní cestou, mohlo být považováno za politický či národnostní projev. Jak shodně uvedli žalobkyně a) i žalobce c) v pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany, na vojenskou správu šla spolu s žalobcem c) celá školní třída v doprovodu učitelky.

Žalobci dále namítali, že nechtějí, aby žalobce b) a c) museli sloužit [v případě žalobce b) opětovně] v ukrajinských ozbrojených silách. K otázce, do jaké míry je obava žadatele o mezinárodní ochranu z povinnosti nastoupit vojenskou službu a z nasazení do válečného konfliktu relevantní z pohledu jednotlivých forem mezinárodní ochrany, se vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 12. 2015, č. j. 5 Azs 158/2015 – 24, a to právě ve vztahu k situaci na Ukrajině. V uvedeném rozhodnutí navázal především na rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ze dne 26. 2. 2015 ve věci Andre Lawrence Shepherd (C-472/13). Soud při posouzení této žaloby vycházel z právního názoru Nejvyššího správního soudu, resp. Soudního dvora Evropské unie, s nimiž se ztotožnil a neshledal důvod odklonit se od nich.

Jak soud již opakovaně ve své rozhodovací praxi uvedl, branná povinnost je jednou z významných povinností státních občanů ke státu, jehož jsou občany. V době ozbrojeného konfliktu, do něhož je tento stát zavlečen, resp. hrozby konfliktu je tato povinnost ještě významnější a naléhavější. Požadavek státu, aby občan splnil brannou povinnost a případně se z toho titulu i aktivně zapojil v rámci mobilizace do ozbrojeného konfliktu, v němž je ohrožena svrchovanost státu a jeho územní celistvost, je zcela legitimní a nemůže bez dalšího představovat akt pronásledování nebo hrozbu vážné újmy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 – 44). Azylové právo neposkytuje právní ochranu jednání žadatelů o mezinárodní ochranu, kteří, bez relevantního důvodu odpírají státu, jehož jsou občany, splnění své základní povinnosti, tj. podílet se na jeho obraně (při dodržení všech mezinárodněprávních pravidel vedení ozbrojeného konfliktu, zejména

těch, které jsou součástí mezinárodního humanitárního práva). V opačném případě by aplikace azylového práva destruovala obranyschopnost cizího státu.

Z výše zmíněné judikatury Nejvyššího správního soudu i z judikatury SDEU vyplývá, že obava z povinnosti nastoupit vojenskou službu a z nasazení do válečného konfliktu, není azylově relevantním důvodem pro žadatele, na něhož tato branná povinnost dopadá. Tím méně může být azylově relevantním důvodem obava žalobkyně a) z branné povinnosti třetích osob, byť jde o blízkého rodinného příslušníka.

Soud se ztotožňuje s hodnocením žalovaného, že žalobcům nehrozí v zemi původu pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, a považuje tuto námitku za nedůvodnou.

Další žalobní námitkou je to, že žalovaný pochybil, pokud žalobcům nepřiznal doplňkovou ochranu podle § 14 odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu, neboť je ohrožena jejich lidská důstojnost, pokud se obávají projevovat veřejně své politické názory a hrozí jim fyzické a psychické útrapy. Soud v první řadě konstatuje, že se s důvody, proč neudělil doplňkovou ochranu, žalovaný adekvátně vypořádal v napadených rozhodnutích. Ve vztahu k této žalobní námitce dospěl k závěru, že v žalobci uvedených skutečnostech nelze spatřovat vážnou újmu ve smyslu § 14 odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu, resp. čl. 15 písm. c) kvalifikační směrnice. Soud připomíná, že vážnou újmu se podle 14 odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu rozumí *„vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu“* (zdůrazněno soudem). O vážnou újmu ve smyslu tohoto ustanovení se nemůže jednat, neboť v Oděské oblasti v současné neprobíhá žádný ozbrojený konflikt; tím méně takový, který by se vyznačoval svévolným (nerozlišujícím) násilím vůči civilistům. V rámci Ukrajiny lze o takovém konfliktu hovořit pouze v Doněcké a Luhanské oblasti, nikoli v jiných částech země.

Soud se proto zabýval otázkou, zda by bylo možné námitku, že je ohrožena lidská důstojnost žalobců a hrozí jim fyzické a psychické útrapy, zahrnout pod § 14 odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu, dospěl však k závěru, že nikoli. Skutečnost, že žalobci z opatrnosti neprojevují své politické názory veřejně, pokud neexistuje žádná skutečná hrozba, jež by jim v tom bránila, je čistě rozhodnutím žalobců a jako takové není azylově relevantní. Žádnou konkrétní hrozbu v důsledku zastávání proukrajinských názorů žalobci netvrdili a ani v řízení nevyšla najevo. Co se týče fyzických a psychických útrap žalobců b) a c), pokud by byli povoláni do armády, a psychických útrap žalobkyně a) v takovém případě, tyto byly již jako nedůvodné vypořádány výše, v rámci argumentace k § 12 písm. b) zákona o azylu. Tato námitka je tedy nedůvodná.

Soud uzavírá, že rozhodnutí žalovaného nejsou nepřezkoumatelná, žalovaný se vypořádal se všemi žalobci uvedenými důvody z pohledu všech forem mezinárodní ochrany, v odůvodnění rozhodnutí shrnul skutkový stav zjištěný na základě zpráv o zemi původu, vyložil úvahy, jimiž se řídil při jeho podřazení právním normám upravujícím formy mezinárodní ochrany.

Žalobci se svými námitkami neuspěli. Jelikož v řízení o žalobě nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti, krajský soud zamítl žalobu jako nedůvodnou (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobci nemají právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměli úspěch. Žalovanému, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

Poučení : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 18. května 2017

Mgr. Jitka Zavřelová, v.r.
soudkyně

Za správnost: Alena Lébllová